

Fundusze Europejskie

Spotkanie informacyjno - szkoleniowe

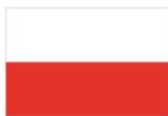
Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki
poprzez podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne

Start DG

Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” Pyrzowice, 12 sierpnia 2025 r.

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata 2023-2027

Operacja dofinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Materiał opracowany przez Lokalną Grupę Działania „Brynica to nie granica”. Instytucja Zarządzająca Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

PODSTAWY PRAWNE ORAZ WYTYCZNE MRIRW W RAMACH PLANU STRATEGICZNEGO DLA WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ NA LATA 2023–2027 DLA INTERWENCJI I.13.1 LEADER/ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ (RLKS) – KOMPONENT WDRAŻANIE LSR.

OMÓWIENIE ZASAD UBIEGANIA SIĘ O WSPARCIE W ODNIESIENIU DO ZAKRESU OBJĘTEGO LSR.

PODSTAWY PRAWNE

- 1) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.)
- 2) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE) nr 966/2012 (Dz. Urz. UE L 193 z 30.07.2018, str. 1, z późn. zm.)
- 3) Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027,
- 4) ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2023 r. poz. 1554)
- 5) ustawa z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
- 6) Wytyczne - wydawane na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

WYTYCZNE

Wytyczne horyzontalne:

- ☐ **Wytyczne podstawowe w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027,**
- ☐ Wytyczne w zakresie zasad przeprowadzania kontroli na miejscu w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027,
- ☐ Wytyczne w zakresie zmniejszeń kwot pomocy oraz pomocy technicznej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 w przypadku naruszenia przepisów o zamówieniach publicznych,

Wytyczne szczegółowe:

- ☐ **Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEDER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent Wdrażanie LSR;**
- ☐ Wytyczne w zakresie niektórych zasad dokonywania wyboru operacji lub grantobiorców przez lokalne grupy działania
- ☐ Wytyczne szczegółowe w zakresie przygotowania i realizacji projektów grantowych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent Wdrażanie LSR;

WYTYCZNE PODSTAWOWE W ZAKRESIE POMOCY FINANSOWEJ W RAMACH PLANU STRATEGICZNEGO DLA WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ NA LATA 2023–2027

Od dnia 16 września 2024 r.

Podstawowe zasady (wybrane zagadnienia)

1. **Wytyczne MRiRW** stanowią podstawę systemu realizacji PS WPR **obok przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz regulaminów naborów wniosków.**
2. Do postępowań w sprawach o przyznanie pomocy stosuje się przepisy ustawy PS WPR lub ustawy RLKS.
3. Do postępowań w sprawach o przyznanie pomocy stosuje się przepisy KPA dotyczące właściwości miejscowej organów, wyłączenia pracowników organu, udostępniania akt oraz skarg i wniosków, o ile ustawa PS WPR lub ustawa RLKS nie stanowi inaczej.
4. Do postępowań w sprawach o wypłatę pomocy stosuje się postanowienia umowy o przyznaniu pomocy, a w zakresie nieuregulowanym tą umową – przepisy KC.
5. **Wnioskodawca** oraz inne osoby uczestniczące w postępowaniu w sprawie o przyznanie pomocy są **obowiązane przedstawiać dowody** oraz dawać **wyjaśnienia** co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek. **Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie**, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

Przyznawanie pomocy

W interwencji I.13.1 – LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)

- ☐ pomoc jest przyznawana na podstawie **umowy o przyznaniu pomocy**.
- ☐ podmiotem ogłaszającym nabór wniosków o przyznanie pomocy lub zapraszającym do złożenia wniosku o przyznanie pomocy, **przyznającym pomoc, prowadzącym postępowanie w sprawie o wypłatę pomocy i dokonującym wypłaty tej pomocy jest SW**, z tym że w przypadku gdy pomoc udzielana jest wnioskodawcy innemu niż LGD oraz na operacje własne LGD – **wyboru operacji dokonuje LGD, a nabory ogłaszane są przez poszczególne LGD**.

Złożenie wniosków i wymiana korespondencji przez system IT

1. **Złożenie WoPP i WoP** oraz ich **zmiana** lub **wycofanie**, a także **wymiana korespondencji**, wykonywanie innych czynności dotyczących postępowania oraz zawieranie umów o przyznaniu pomocy odbywa się **za pomocą systemu IT**.
2. Jeżeli **WoPP** lub **WoP** **nie został złożony za pomocą systemu IT**, ARiMR oraz **SW pozostawiają dany wniosek bez rozpatrzenia**, a **LGD nie wybiera operacji** objętej tym wnioskiem o przyznanie pomocy, o czym odpowiednio ARiMR, SW albo LGD informują wnioskodawcę lub beneficjenta w takiej samej formie, w jakiej został przez niego złożony wniosek.
3. Złożenie WoPP i WoP za pomocą systemu IT następuje po uwierzytelnieniu w tym systemie wnioskodawcy lub beneficjenta, a w przypadku gdy wniosek jest składany przez podmiot niebędący osobą fizyczną – po uwierzytelnieniu osoby:
 - 1) uprawnionej do reprezentacji tego podmiotu – jeżeli jego reprezentacja jest jednoosobowa;
 - 2) upoważnionej przez osoby uprawnione do reprezentacji tego podmiotu – jeżeli jego reprezentacja jest wieloosobowa.

Złożenie wniosków i wymiana korespondencji przez system IT c.d.

4. Uwierzytelnienie w systemie IT następuje:
 - 1) w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne lub
 - 2) za pomocą loginu i kodu dostępu do systemu IT, dla których szczegółowe wymagania określone są w rozporządzeniu MRiRW w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących loginu i kodu dostępu do systemu teleinformatycznego ARiMR.
5. Za pomocą systemu IT dokonuje się wymiany korespondencji, w tym składania pism przez wnioskodawcę lub beneficjenta i doręczania pism wnioskodawcy lub beneficjentowi, oraz wykonywania przez nich innych czynności dotyczących postępowania w sprawie o przyznanie pomocy i wypłaty pomocy, w tym podpisywania dokumentów.
6. Złożenie wniosku o przyznanie pomocy i wniosku o płatność, wymiana korespondencji oraz wykonywanie innych czynności dotyczących postępowania w sprawie o przyznanie pomocy i wypłaty pomocy za pomocą systemu IT następują zgodnie z poniższymi regułami:
 - 1) do dokonania tych czynności nie jest wymagany podpis elektroniczny, ale ponowne uwierzytelnienie w systemie IT podczas składania pisma albo wykonywania innej czynności dotyczącej postępowania, a jeżeli wykonanie czynności dotyczącej postępowania polega na podpisaniu dokumentu, uznaje się, że ponowne uwierzytelnienie w systemie IT podczas wykonywania tej czynności, jest równoznaczne z podpisaniem dokumentu.

Do złożenia Wopp i WoP nie jest wymagane ponowne uwierzytelnienie w systemie IT;

Złożenie wniosków i wymiana korespondencji przez system IT c.d.

- 2) załączniki do wniosku o przyznanie pomocy i wniosku o płatność lub innego pisma dołącza się jako dokumenty utworzone za pomocą systemu IT, a w przypadku gdy stanowią dokumenty wymagające opatrzenia podpisem przez osobę trzecią, dołącza się je w postaci elektronicznej jako:
 - a) dokumenty opatrzone przez tę osobę kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem osobistym albo podpisem zaufanym albo
 - b) elektroniczne kopie dokumentów sporządzonych w postaci papierowej i opatrzonych przez tę osobę podpisem własnoręcznym, zapisane w formacie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 18 pkt 3 ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;
- 3) wnioskodawcy lub beneficjentowi, po wysłaniu wniosku o przyznanie pomocy i wniosku o płatność lub innego pisma oraz po wykonaniu innej czynności dotyczącej postępowania w sprawie o przyznanie pomocy i wypłaty pomocy, jest wystawiane przez system IT potwierdzenie złożenia wraz z datą złożenia ww. wniosków, pism oraz wykonania ww. czynności, które zawiera unikalny numer nadany przez system IT;
- 4) datą wszczęcia postępowania w sprawie o przyznanie pomocy i wypłaty pomocy jest dzień wystawienia potwierdzenia, o którym mowa w pkt 3;
- 5) za datę złożenia pisma oraz wykonania innej czynności dotyczącej postępowania w sprawie o przyznanie pomocy i wypłaty pomocy przez wnioskodawcę lub beneficjenta uważa się dzień ponownego uwierzytelnienia w systemie IT podczas odpowiednio składania pisma albo wykonywania innej czynności dotyczącej postępowania;

Złożenie wniosków i wymiana korespondencji przez system IT c.d.

- 6) wnioskodawcy lub beneficjentowi, po otrzymaniu pisma w systemie IT, jest wystawiane przez ten system zawiadomienie o otrzymaniu tego pisma, które jest przesyłane na numer telefonu lub adres poczty elektronicznej podane za pomocą tego systemu, oraz potwierdzenie otrzymania pisma zawierające unikalny numer nadany przez ten system oraz datę otrzymania pisma;
- 7) **za datę doręczenia wnioskodawcy lub beneficjentowi pisma za pomocą systemu IT** uznaje się dzień:
 - a) **potwierdzenia odczytania pisma** przez wnioskodawcę lub beneficjenta w tym systemie, z tym że dostęp do treści pisma i do jego załączników uzyskuje się po dokonaniu tego potwierdzenia,
 - b) następujący **po upływie 14 dni od dnia otrzymania pisma w tym systemie**, jeżeli wnioskodawca lub beneficjent nie potwierdził odczytania pisma przed upływem tego terminu;
- 8) **niewykonanie czynności** dotyczącej postępowania przez wnioskodawcę lub beneficjenta w terminie wyznaczonym w piśmie wzywającym do wykonania tej czynności **jest równoznaczne z odmową jej wykonania**;
- 9) pisma doręczane stronie, sporządzone z wykorzystaniem systemu IT, mogą zamiast podpisu zawierać imię i nazwisko wraz ze stanowiskiem służbowym osoby upoważnionej do ich wydania;
- 10) w przypadku ustanowienia pełnomocnika, a także w przypadku gdy wnioskodawca lub beneficjent działa przez przedstawiciela, wystawiane przez system IT potwierdzenia, a także zawiadomienia otrzymuje odpowiednio pełnomocnik lub przedstawiciel za pomocą tego systemu.

Złożenie wniosków i wymiana korespondencji przez system IT c.d.

7. W przypadku gdy kopie dokumentów, o których mowa w ust. 6 pkt 2 lit. b, nie zostały dołączone do wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność, dokumenty te można złożyć bezpośrednio w ARiMR lub SW lub nadać w placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy Prawo pocztowe lub w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej, albo wysłać na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy o doręczeniach elektronicznych.
8. **Zawarcie umowy** o przyznaniu pomocy za pomocą systemu IT jest dokonywane zgodnie z następującymi regułami:
 - 1) ARiMR oraz **SW przekazują wnioskodawcy** za pomocą tego systemu **pismo zawierające oświadczenie woli zawarcia umowy przez ARiMR oraz SW wraz z umową oraz wezwaniem wnioskodawcy do zawarcia tej umowy;**
 - 2) jeżeli **wnioskodawca zgadza się na zawarcie umowy, składa oświadczenie woli zawarcia umowy** przez ponowne uwierzytelnienie w tym systemie **nie później niż przed upływem 14 dni od dnia otrzymania pisma**, o którym mowa w pkt 1;
 - 3) **dniem zawarcia umowy jest data złożenia przez wnioskodawcę oświadczenia woli jej zawarcia.**

Wycofanie wniosku

1. **WoPP** lub **WoP** można w dowolnym momencie wycofać. ARiMR, SW oraz LGD informują wnioskodawcę lub beneficjenta o skutecznym wycofaniu danego wniosku.
2. **Wycofanie wniosku nie znosi obowiązku podjęcia** przez ARiMR, **SW** oraz **LGD** odpowiednich działań wynikających z przepisów prawa w przypadku gdy:
 - 1) istnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa w związku z danym wnioskiem;
 - 2) zaistnieje przesłanka wykluczenia beneficjenta z możliwości otrzymywania pomocy (dotyczy wniosku o płatność).

Wezwanie do usunięcia braków formalnych

1. ARiMR oraz **SW** w trakcie oceny formalnej **WoPP** lub **WoP** wzywają **jednokrotnie** wnioskodawcę lub beneficjenta do usunięcia braków formalnych w terminie **nie krótszym niż 7 dni i nie dłuższym niż 21 dni** od dnia doręczenia wezwania.
2. W **przypadku nieusunięcia** w wyznaczonym terminie wskazanych braków:
 - 1) we **WoPP**, jeśli bez usunięcia tych braków **nie można stwierdzić spełniania** przez wnioskodawcę warunków przyznania pomocy, **wnioskodawcy odmawia się przyznania pomocy**,
 - 2) we **WoPP**, jeśli bez usunięcia tych braków można stwierdzić spełnienie przez wnioskodawcę warunków przyznania pomocy, wniosek podlega rozpatrzeniu w zakresie, w jakim został wypełniony,
 - 3) we **WoP**, wniosek podlega rozpatrzeniu **w zakresie, w jakim został wypełniony** – chyba że na prośbę wnioskodawcy lub beneficjenta przywrócono termin do usunięcia braków formalnych i wnioskodawca lub beneficjent te braki usunął.
3. ARiMR oraz **SW nie wzywają wnioskodawcy do usunięcia braków formalnych** we **WoPP** w sytuacji, **gdy zachodzą niebudzące wątpliwości przesłanki nieprzyznania pomocy**.
4. Zasady określone w ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do **WoPP** na operacje wybierane przez LGD oraz projekty grantowe, dla których przewiduje się odrębne zasady opisane w sekcji VI.7.4.

Oczywista omyłka pisarska lub rachunkowa

1. W razie stwierdzenia we wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność oczywistej omyłki pisarskiej lub rachunkowej, ARiMR oraz SW mogą poprawić ją z urzędu, informując o tym wnioskodawcę lub beneficjenta.
2. **Zasada określona w ust. 1 nie ma zastosowania do WoPP na operacje wybierane przez LGD oraz projekty grantowe, dla których przewiduje się odrębne zasady opisane w sekcji VI.7.4.**

Odrębne zasady dla I.13.1

1. W przypadku operacji wybieranych przez LGD oraz w przypadku projektów grantowych **SW**:
 - 1) **wzywa wnioskodawcę do usunięcia braków lub nieprawidłowości lub poprawienia oczywistych omyłek w wyznaczonym terminie**, nie krótszym niż 7 dni i nie dłuższym niż 14 dni, pod rygorem pozostawienia tego wniosku bez rozpatrzenia, w przypadku stwierdzenia, że wniosek ten zawiera braki, jest wypełniony nieprawidłowo lub zawiera oczywiste omyłki;
 - 2) **może wezwać wnioskodawcę do modyfikacji wniosku o przyznanie pomocy w zakresie ustalonej kwoty wsparcia** w terminie nie krótszym niż 7 dni i nie dłuższym niż 14 dni, **pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia**, w przypadku ustalenia przez LGD kwoty pomocy niższej niż określona przez wnioskodawcę w tym wniosku;
 - 3) wzywa wnioskodawcę do wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy lub do przedstawienia dowodów na potwierdzenie tych faktów w terminie nie krótszym niż 7 dni i nie dłuższym niż 21 dni od dnia doręczenia wezwania.
2. Usunięcie braków lub nieprawidłowości lub poprawienie oczywistych omyłek **nie może prowadzić do istotnej modyfikacji wniosku** o przyznanie pomocy, **mającej wpływ na wynik wyboru operacji** dokonanego przez LGD.

Odrębne zasady dla I.13.1 c.d.

3. SW wzywa wnioskodawcę lub beneficjenta do poprawienia wniosku lub do złożenia wyjaśnień kompleksowo w ramach jednego wezwania do poprawienia wniosku lub do złożenia wyjaśnień. **W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się więcej niż jedno wezwanie**, w szczególności gdy pojawią się nowe fakty wymagające wyjaśnienia.
4. Ponadto, w przypadku operacji wybieranych przez LGD:
 - 1) **LGD w trakcie oceny wniosku o przyznanie pomocy wzywa wnioskodawcę do złożenia wyjaśnień lub dokumentów**, których uzyskanie jest niezbędne do oceny tego wniosku, wyboru operacji lub ustalenia kwoty wsparcia w terminie nie krótszym niż 7 dni i nie dłuższym niż **14 dni** od dnia doręczenia wezwania;
 - 2) SW wzywa LGD do uzupełnienia braków lub złożenia wyjaśnień w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 7 dni, w przypadku gdy SW stwierdzi braki w dokumentach potwierdzających dokonanie wyboru operacji przez LGD lub będzie konieczne uzyskanie wyjaśnień.

Ocena zasadności wezwania do poprawienia wniosku

1. W przypadku gdy wnioskodawca nie zgadza się z wezwaniem do poprawienia wniosku o przyznanie pomocy, może on w terminie przewidzianym w wezwaniu wnieść do ARiMR albo SW wniosek o ponowną ocenę zasadności tego wezwania, wraz z uzasadnieniem.
2. Wniosek o ponowną ocenę zasadności wezwania przysługuje w zakresie, w jakim wnioskodawca został wezwany do poprawienia zakresu rzeczowego operacji lub planowanych/szacunkowych kosztów operacji.
3. Wniosek o ponowną ocenę zasadności wezwania jest rozpatrywany w terminie 14 dni od dnia jego złożenia, przez pracownika innego niż wyznaczony do rozpoznania danej sprawy.
4. Niezwłocznie po rozpatrzeniu wniosku o ponowną ocenę zasadności wezwania, ARiMR oraz SW informują wnioskodawcę o wyniku jego rozpatrzenia, a w przypadku uznania tego wniosku:
 - 1) za uzasadniony – informuje o uznaniu wezwania za bezzasadne i kontynuacji oceny wniosku o przyznanie pomocy;
 - 2) za całkowicie bądź częściowo nieuzasadniony – wyznacza wnioskodawcy 7-dniowy termin na poprawienie wniosku o przyznanie pomocy.
5. **Wniosek o ponowną ocenę zasadności wezwania nie ma zastosowania w ramach I.6.1–I.6.7 i I.13.1 w zakresie wnioskodawców innych niż LGD oraz operacji własnych LGD.**

Przywrócenie terminu

1. W razie uchybienia terminu wykonania przez wnioskodawcę lub beneficjenta określonych czynności w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy lub w sprawie o wypłatę pomocy, ARiMR oraz SW, na prośbę wnioskodawcy lub beneficjenta, przywracają termin wykonania tych czynności, jeżeli wnioskodawca lub beneficjent:
 - 1) wniósł prośbę w terminie 14 dni od dnia ustania przyczyn uchybienia;
 - 2) uprawdopodobnił, że uchybienie nastąpiło bez jego winy;
 - 3) dopełnił czynności, dla której określony był termin.
2. Nie jest możliwe przywrócenie terminu do złożenia prośby, o której mowa w ust. 1 pkt 1.
3. W przypadku gdy wnioskodawca albo beneficjent wniesie prośbę, o której mowa w ust. 1, po otrzymaniu od ARiMR oraz SW:
 - 1) pisma z informacją o odmowie przyznania pomocy albo o pozostawieniu wniosku o przyznanie pomocy bez rozpatrzenia (l.13.1) z powodu nieusunięcia przez wnioskodawcę braków formalnych we wniosku w wyznaczonym terminie (jeśli bez usunięcia tych braków nie można stwierdzić spełniania przez wnioskodawcę warunków przyznania pomocy) albo
 - 2) wypowiedzenia umowy o przyznaniu pomocy z powodu niezłożenia przez beneficjenta wniosku o płatność – i spełnione zostaną warunki przywrócenia terminu określone w ust. 1, ARiMR oraz SW wraz z informacją o przywróceniu terminu informują wnioskodawcę albo beneficjenta odpowiednio o wycofaniu pisma albo wypowiedzenia umowy o przyznaniu pomocy oraz o dalszym procedowaniu WoPP albo WoP.

Kontrole na miejscu i informowanie o zmianach

Kontrole na miejscu

1. Kontrole na miejscu mogą być przeprowadzane na różnych etapach postępowania: w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy, w trakcie realizacji operacji, w toku postępowania w sprawie wypłaty pomocy lub w okresie związania celem.
2. Regulacje w zakresie kontroli na miejscu są określone w wytycznych w zakresie zasad przeprowadzania kontroli na miejscu.

informowanie o zmianach

1. Wnioskodawca lub beneficjent informuje o wszelkich istotnych zmianach w zakresie danych i informacji zawartych we wniosku o przyznanie pomocy, umowie o przyznaniu pomocy lub wniosku o płatność oraz dołączonych do nich dokumentach niezwłocznie po zaistnieniu tych zmian.

Niezałatwienie sprawy w terminie

Biegu terminu na załatwienie sprawy nie wstrzymują w szczególności:

- 1) wykonywanie przez wnioskodawcę albo beneficjenta na wezwanie ARiMR, SW oraz LGD czynności w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy lub wypłaty pomocy;
- 2) rozpatrywanie przez ARiMR oraz SW wniosku o ponowną ocenę zasadności wezwania do poprawienia wniosku o przyznanie pomocy lub do złożenia wyjaśnień;
- 3) przeprowadzenie czynności kontrolnych w ramach kontroli na miejscu;
- 4) wystąpienie przez ARiMR, SW oraz LGD do innego organu z prośbą o wyjaśnienia, stanowisko lub dokumenty.

W przypadku nierozpatrzenia sprawy w terminie zawiadamia się o tym wnioskodawcę lub beneficjenta, podając przyczyny niedotrzymania terminu i wyznaczając nowy termin załatwienia sprawy nie dłuższy niż miesiąc.

Pisma kierowane do wnioskodawcy albo beneficjenta **zawierają pouczenie** o przysługującym prawie lub nakładanym obowiązku oraz terminie jego wykonania lub o skutkach jego niewykonania.

Ogólne warunki przyznania pomocy

1. Pomoc jest przyznawana:
 - 1) **osobie fizycznej;**
 - 2) osobie prawnej;
 - 3) jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej.
2. Wytyczne szczegółowe określają kategorie beneficjentów, którym może zostać przyznana pomoc w ramach interwencji.
3. **O pomoc może ubiegać się wyłącznie podmiot posiadający numer EP.**
4. Pomoc jest przyznawana, jeżeli są spełnione warunki przyznania tej pomocy określone w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, wytycznych MRiRW oraz regulaminie naboru wniosków.
5. W przypadku **osoby fizycznej** lub wspólnika spółki cywilnej będącego osobą fizyczną **pomoc jest przyznawana, jeśli**, poza warunkami określonymi w wytycznych szczegółowych, ta osoba fizyczna w **dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy ma ukończone 18 lat.**

Ogólne warunki przyznania pomocy c.d.

9. **Pomoc przyznaje się do wysokości limitu** środków określonego w regulaminie naboru wniosków.
10. Pomoc **nie przysługuje podmiotowi, który podlega zakazowi dostępu do środków**, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy FP, **na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu**, a także podmiotowi, **który podlega wykluczeniu z dostępu do otrzymania pomocy**.
11. Pomoc **nie przysługuje**, jeżeli wnioskodawca **stworzył sztuczne warunki**, w sprzeczności z prawodawstwem rolnym, mające na celu obejście przepisów i otrzymanie pomocy finansowej. Przy przeprowadzaniu kontroli dotyczących obchodzenia przepisów ARiMR oraz SW powinna w szczególności wykorzystywać informacje wynikające z art. 44 rozporządzenia 2022/128. Do ARiMR oraz SW należy obowiązek zapewnienia gromadzenia odpowiednich danych, o których mowa w przepisach unijnych, w formularzu wniosku o przyznanie pomocy oraz wniosku o płatność.
12. ARiMR oraz SW weryfikują informacje niezbędne do identyfikacji grupy, tj. jednostki dominującej i jej wszystkich jednostek zależnych na dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia kontroli, o których mowa w ust. 11.

Ogólne warunki przyznania pomocy c.d.

13. Beneficjenta wyklucza się z możliwości otrzymania pomocy, jeżeli:

- 1) otrzymał pomoc na podstawie przedstawionych jako autentyczne dokumentów podrobionych lub przerobionych lub dokumentów potwierdzających nieprawdę;
- 2) nie zwrócił kwoty pomocy podlegającej zwrotowi na podstawie ustawy ARiMR wraz z należnymi odsetkami w terminie 60 dni od dnia doręczenia decyzji ustalającej kwotę nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, a w przypadku wniesienia odwołania od tej decyzji – w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji organu wyższego stopnia, o ile termin ten upływa nie wcześniej niż po upływie 60 dni od dnia doręczenia decyzji, od której wniesiono odwołanie (w przypadku potrącenia, o którym mowa w art. 31 ustawy ARiMR, w całości kwoty podlegającej zwrotowi, dokonanego przed upływem wskazanego terminu, regulacji tej nie stosuje się);
- 3) obowiązek zwrotu kwoty pomocy podlegającej zwrotowi na podstawie ustawy ARiMR wystąpił na skutek popełnienia przestępstwa przez beneficjenta albo podmiot upoważniony do dokonywania wydatków, a w przypadku gdy te podmioty nie są osobami fizycznymi – osobę uprawnioną do wykonywania w ramach operacji czynności w imieniu beneficjenta, przy czym fakt popełnienia przestępstwa przez te podmioty został potwierdzony prawomocnym wyrokiem sądowym.

Ogólne warunki przyznania pomocy c.d.

14. W przypadkach wymienionych w ust. 13 beneficjenta wyklucza się z możliwości otrzymania pomocy w ramach takiej samej interwencji lub takiego samego rodzaju operacji w roku kalendarzowym, w którym stwierdzono co najmniej jeden z tych przypadków, oraz w kolejnym roku kalendarzowym.
15. Pomoc przyznaje się w formie:
 - 1) zwrotu kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta;
 - 2) kosztów jednostkowych;
 - 3) płatności ryczałtowej;**
 - 4) finansowania według stawek ryczałtowych.
16. W przypadku pomocy przyznawanej w formie zwrotu kosztów kwalifikowalnych, kwotę pomocy ustala się na podstawie planowanych kosztów kwalifikowalnych zawartych w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji.
17. W przypadku pomocy przyznawanej w formie kosztów jednostkowych, kwotę pomocy ustala się według kosztów jednostkowych dla danej pozycji zakresu rzeczowego.

Ocena formalna i merytoryczna

1. Złożony **wniosek** o przyznanie pomocy **podlega ocenie formalnej i merytorycznej** dokonywanej przez ARiMR, **SW** oraz **LGD**.
2. Ocena **formalna** polega na **weryfikacji kompletności wniosku**, tj. sprawdzeniu czy zawiera on **wszystkie wymagane załączniki** oraz **czy został on wypełniony we wszystkich wymaganych polach**.
3. Ocena **merytoryczna** wniosku polega na weryfikacji **spełniania warunków przyznania pomocy** oraz kryteriów wyboru, o ile kryteria wyboru mają zastosowanie.
4. Wytyczne szczegółowe mogą określać czy ocena wniosków o przyznanie pomocy w ramach danej interwencji jest przeprowadzana według podstawowej kolejności określonej w ust. 5, czy z zastosowaniem preselekcji określonej w ust. 7.

Ocena formalna i merytoryczna c.d.

5. Po wpłynięciu wniosków w ramach danego naboru ARiMR oraz SW:

- 1) **dokonują oceny formalnej wniosku o przyznanie pomocy;**
- 2) **dokonują oceny merytorycznej wniosku o przyznanie pomocy w zakresie spełniania warunków przyznania pomocy;**
- 3) **dokonują oceny merytorycznej wniosku o przyznanie pomocy w zakresie spełniania kryteriów wyboru operacji, w tym uzyskania minimalnej liczby punktów umożliwiającej przyznanie pomocy, o ile kryteria wyboru mają zastosowanie;**
- 4) **ustalają kolejność przysługiwania pomocy na podstawie wyników oceny w zakresie spełniania kryteriów wyboru operacji, o ile kryteria wyboru mają zastosowanie;**
- 5) **ustalają przysługującą kwotę pomocy, z wyłączeniem I.7.1–I.7.6 i I.13.2;**
- 6) **dokonują ustalenia, czy dana operacja mieści się w limicie środków przeznaczonych na dany nabór, jeśli dotyczy;**
- 7) **dokonują weryfikacji pod kątem wystąpienia przesłanek odmowy zawarcia umowy o przyznaniu pomocy wynikających z art. 93 ust. 2 i 3 ustawy PS WPR.**

Ocena formalna i merytoryczna c.d.

6. W przypadku gdy limit środków przeznaczony na przyznanie pomocy na operacje w ramach danego naboru jest wyższy niż łączna kwota, na którą opiewają złożone wnioski o przyznanie pomocy, możliwe jest zrezygnowanie z etapu ustalania kolejności przysługiwania pomocy (ust. 5 pkt 4).
7. Przeprowadzając ocenę wniosków o przyznanie pomocy według punktów opisanych w ust. 5, ARiMR oraz SW może zastosować preselekcję polegającą na dokonaniu przed czynnością, o której mowa w ust. 5 pkt 1:
 - 1) wstępnej oceny merytorycznej wniosku o przyznanie pomocy w zakresie spełniania kryteriów wyboru operacji, w tym uzyskania minimalnej liczby punktów umożliwiającej przyznanie pomocy; przy czym ocena ta jest przeprowadzana z uwzględnieniem zmian dokonanych w terminie i zakresie określonym w podrozdziale VI.5 i nie obejmuje wezwań, o których mowa w podrozdziale VI.7;
 - 2) ustalenia wstępnej kolejności przysługiwania pomocy na podstawie oceny, o której mowa w pkt 1 oraz
 - 3) wstępnego ustalenia, czy dana operacja mieści się w limicie środków przeznaczonych na dany nabór.

Ocena formalna i merytoryczna c.d.

8. W przypadku oceny przeprowadzanej z zastosowaniem preselekcji, jeśli ze wstępnej oceny merytorycznej wniosku o przyznanie pomocy, o której mowa w ust. 7 pkt 1, wynika, że operacja:
- 1) nie uzyskała minimalnej liczby punktów umożliwiającej przyznanie pomocy – ARiMR oraz SW niezwłocznie informują wnioskodawcę o odmowie przyznania pomocy, bez przeprowadzania oceny tego wniosku zgodnie z ust. 5;
 - 2) uzyskała minimalną liczbę punktów, ale nie mieści się w limicie środków przeznaczonych na przyznanie pomocy na operacje w ramach danego naboru ARiMR oraz SW:
 - a) mogą wstrzymać się z przeprowadzeniem oceny tego wniosku zgodnie z ust. 5 do momentu ustalenia, że dana operacja mieści się w limicie środków przeznaczonych na dany nabór,
 - b) w przypadku stwierdzenia faktycznego wyczerpania środków przeznaczonych na przyznanie pomocy na operacje w ramach danego naboru informują wnioskodawcę o odmowie przyznania pomocy bez konieczności przeprowadzenia oceny tego wniosku zgodnie z ust. 5.

Ocena formalna i merytoryczna c.d.

9. W przypadku I.13.1 w ramach komponentu Wdrażanie LSR dla operacji wybieranych przez LGD:

- 1) **ocena wniosku** o przyznanie pomocy **dokonywana jest przez LGD według kolejności** określonej w ust. 5 pkt 1–6;
- 2) **LGD dokonuje wyboru** operacji i **udostępnia SW dokumenty** potwierdzające dokonanie tego wyboru;
- 3) SW dokonuje:
 - a) oceny dokumentów potwierdzających dokonanie wyboru operacji,
 - b) ostatecznej oceny merytorycznej wniosku o przyznanie pomocy w zakresie spełniania warunków przyznania pomocy,
 - c) weryfikacji ustalonej przez LGD kwoty pomocy, a jeśli ostateczna ocena merytoryczna wniosku o przyznanie pomocy tego wymaga – dokonuje ostatecznego ustalenia kwoty pomocy,
 - d) ostatecznego ustalenia czy dana operacja mieści się w limicie środków przeznaczonych na dany nabór,
 - e) bezpośrednio przed przesłaniem wnioskodawcy umowy o przyznaniu pomocy dokonuje weryfikacji pod kątem wystąpienia przesłanek odmowy zawarcia umowy o przyznaniu pomocy wynikających z art. 93 ust. 2 i 3 ustawy PS WPR.

Punkty za kryteria wyboru operacji

1. Punkty za poszczególne kryteria wyboru operacji są przyznawane na podstawie **danych, informacji, zobowiązań i oświadczeń zawartych we wniosku** o przyznanie pomocy oraz **załączonych do niego dokumentach** z uwzględnieniem zmian dokonanych w terminie i zakresie określonym w podrozdziale VI.5 lub korekt wynikających z wezwań, o których mowa w podrozdziale VI.7 (z zastrzeżeniem sekcji VII.4.1. ust. 7), **jak również na podstawie danych z systemu informatycznego ARiMR oraz innych systemów informatycznych**, do których ARiMR, SW albo LGD mają dostęp.
2. W przypadku pojawienia się **rozbieżności** pomiędzy danymi we **wniosku** o przyznanie pomocy i **w dokumentach dołączonych** do tego wniosku **punkty przyznaje się na podstawie danych** zawartych w **dokumentach dołączonych do wniosku**, natomiast w przypadku pojawienia się rozbieżności pomiędzy danymi we **wniosku** o przyznanie pomocy i danymi w **systemach informatycznych**, o których mowa w ust. 1, **punkty przyznaje się na podstawie danych** zawartych w tych systemach.
3. Jeżeli brak jest danych niezbędnych do ustalenia liczby punktów za dane kryterium wyboru operacji, nie przyznaje się punktów za to kryterium.
4. Punkty przyznaje się z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.

Kolejność przysługiwania pomocy

1. **O kolejności przysługiwania pomocy** decyduje suma uzyskanych punktów przyznawanych na podstawie kryteriów wyboru operacji dla zakresu operacji.
2. Kolejność przysługiwania pomocy jest ustalana od operacji, która uzyskała największą liczbę punktów, do operacji, która uzyskała najmniejszą liczbę punktów, a w przypadku operacji, które uzyskały taką samą liczbę punktów – **zgodnie z kryteriami rozstrzygającymi**.

Informacja o wyniku oceny wniosku o przyznanie pomocy

1. **LGD ocenia wniosek o przyznanie pomocy w terminie 60 dni od zakończenia naboru.**
2. ARiMR oraz SW rozpatrują wniosek o przyznanie pomocy w terminie określonym w regulaminie naboru wniosków, nie dłuższym niż 5 miesięcy od zakończenia naboru wniosków o przyznanie pomocy, a w przypadku I.13.1 – nie dłuższym niż 3 miesiące od udostępnienia przez LGD dokumentów potwierdzających dokonanie wyboru operacji.
3. **Ocena wniosków dokonywana przez LGD kończy się:**
 - 1) **przekazaniem wnioskodawcy informacji o wyniku oceny spełnienia warunków przyznania pomocy** na wdrażanie LSR lub wyniku wyboru wniosków o przyznanie pomocy **wraz z uzasadnieniem oceny i podaniem liczby punktów** otrzymanych przez operację oraz **wskazaniem ustalonej przez LGD kwoty wsparcia** na wdrażanie LSR, a w przypadku:
 - a) **pozytywnego wyniku wyboru wniosku o przyznanie pomocy** – zawierającą dodatkowo wskazanie, **czy w dniu przekazania wniosków** o przyznanie pomocy do SW **operacja mieści się w limicie środków** przeznaczonych na udzielenie pomocy na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy,
 - b) **ustalenia przez LGD kwoty pomocy** na wdrażanie LSR **niższej** niż wnioskowana – zawierającą dodatkowo uzasadnienie tej wysokości;

Informacja o wyniku oceny wniosku o przyznanie pomocy c.d.

- 2) zamieszczeniem na swojej stronie internetowej listy operacji spełniających warunki udzielenia wsparcia na wdrażanie LSR oraz listy operacji wybranych, ze wskazaniem, które z operacji mieszczą się w limicie środków przeznaczonych na przyznanie pomocy na wdrażanie LSR w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy.
4. **Rozpatrzenie wniosku przez ARiMR oraz SW kończy się:**
 - 1) **przesłaniem wnioskodawcy umowy o przyznaniu pomocy** wraz z oświadczeniem przez ARiMR oraz SW woli jej zawarcia oraz wezwaniem wnioskodawcy do jej zawarcia – w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku i niestwierdzenia zaistnienia żadnej z przesłanek odmowy zawarcia umowy o przyznaniu pomocy;
 - 2) **przesłaniem wnioskodawcy informacji o odmowie zawarcia umowy** o przyznaniu pomocy z **podaniem przyczyn odmowy** – w przypadku gdy **pomimo pozytywnego rozpatrzenia wniosku** stwierdzono, że **zachodzi co najmniej jedna z przesłanek odmowy zawarcia umowy** o przyznaniu pomocy;
 - 3) **przesłaniem wnioskodawcy informacji o odmowie przyznania pomocy z podaniem przyczyn odmowy** – w przypadku **niespełnienia warunków przyznania pomocy** lub **wyczerpania środków** przeznaczonych na przyznanie pomocy na operacje w ramach danego naboru.
5. ARiMR oraz **SW informują wnioskodawcę o odmowie przyznania pomocy nie wcześniej niż po upływie okresu**, w którym możliwe jest dokonywanie przez wnioskodawcę zmian we wniosku.

Upublicznienie informacji o operacjach

1. ARiMR oraz SW podają do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej informację o operacjach wybranych do przyznania pomocy oraz o operacjach, na które odmówiono przyznania pomocy w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy.
2. Informacja może mieć formę listy i oprócz nazwy interwencji, której dotyczy, powinna zawierać w szczególności:
 - 1) indywidualne numery spraw;
 - 2) oznaczenie, czy operacja została wybrana do przyznania pomocy, czy nie;
 - 3) w przypadku operacji wybranych do przyznania pomocy - wysokość przyznanej kwoty pomocy, z wyłączeniem I.13.2, I.6.1–I.6.7 i I.7.1–I.7.6.
3. **W przypadku I.13.1, przez informację o operacjach wybranych do przyznania pomocy rozumie się listę operacji wybranych, ze wskazaniem, które z operacji mieszczą się w limicie środków przeznaczonych na udzielenie wsparcia w ramach danego naboru wniosków, z pominięciem operacji, w sprawie których postępowanie nie zakończyło się przyznaniem pomocy przez SW.**
4. W przypadku wprowadzenia zmian w zakresie powyższej informacji ARiMR oraz SW podają do publicznej wiadomości zaktualizowaną informację na swojej stronie internetowej.

Ogólne zasady kwalifikowalności

1. Wytyczne szczegółowe mogą określać koszty kwalifikowalne lub zakres operacji/inwestycji objętej pomocą.
2. W zakresie inwestycji realizowanych w ramach art. 73 i art. 77 rozporządzenia 2021/2115 finansowanych w formie dotacji do kosztów kwalifikowalnych zalicza się w szczególności koszty:
 - 1) transportu do miejsca realizacji operacji materiałów służących realizacji operacji oraz maszyn i urządzeń objętych operacją, a także koszty montażu;
 - 2) rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji.
3. Do **kosztów ogólnych zalicza się** w szczególności koszty:
 - 1) przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w tym: a) kosztorysów inwestorskich, b) projektów budowlanych, c) wypisów i wyrysów z ewidencji gruntów i budynków, d) projektu OZE (odnawialne źródła energii) i termomodernizacji, e) audytu energetycznego;
 - 2) sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego;
 - 3) związane z kierowaniem robotami budowlanymi.

Ogólne zasady kwalifikowalności c.d.

4. W przypadku gdy pomoc dotyczy **zakupu nowych pojazdów**, nowym pojazdem, zgodnie z przepisami prawa o ruchu drogowym, jest pojazd fabrycznie nowy, **który nie był zarejestrowany**.
5. W przypadku I.13.1 komponent Wdrażanie LSR kosztem w ramach projektu grantowego jest grant w rozumieniu art. 17 ust. 4d ustawy RLKS.
6. Nie są wspierane operacje/inwestycje, które mają charakter odtworzeniowy, z wyłączeniem I.13.1 w ramach operacji dotyczących dziedzictwa kulturowego. Inwestycja odtworzeniowa polega na zastąpieniu istniejącego budynku lub rzeczy ruchomej (np. maszyny, urządzenia, wyposażenia, budowli, obiektu małej architektury) lub ich części nowym odtworzonym budynkiem lub rzeczą ruchomą, bez zwiększania zdolności produkcyjnych o co najmniej 25% lub bez gruntownej zmiany charakteru produkcji czy zastosowanej technologii.

Koszty niekwalifikowalne

1. W zakresie inwestycji realizowanych w ramach art. 73 i art. 77 rozporządzenia 2021/2115, z wyłączeniem I.13.2, finansowanych w formie dotacji za inwestycje niekwalifikujące się do przyznania pomocy uznaje się w szczególności:
 - 1) koszty poniesione przed dniem, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, a w przypadku kosztów ogólnych – przed dniem 1 stycznia 2023 r.;
 - 2) koszty **ogólne** związane z operacją **w części przekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych**, a w przypadku I.10.8 – przekraczające 15% pozostałych kosztów kwalifikowalnych;
 - 3) koszty **remontu** budynków lub budowli, **jeśli nie jest on połączony z ich modernizacją**;
 - 4) **koszty zakupu nieruchomości** z wyłączeniem zakupu gruntu stanowiącego element operacji polegającej na budowie budynku inwentarskiego do wysokości 10% kosztów kwalifikowalnych operacji w ramach I.10.1.1;
 - 5) koszty **zakładania sadów i plantacji wieloletnich** oraz wymiany w nich nasadzeń;
 - 6) koszty **leasingu zwrotnego** oraz dodatkowe koszty związane z umową leasingu, takie jak marża finansującego i ubezpieczenie;

Koszty niekwalifikowalne c.d.

- 7) podatek od wartości dodanej (VAT):
 - a) w przypadku wnioskodawcy będącego rolnikiem w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115 uznaje się, że VAT jest kosztem niekwalifikowalnym,
 - b) w przypadku wnioskodawcy innego niż w lit. a – VAT jest kosztem niekwalifikowalnym, z **wyjątkiem przypadków gdy nie podlega on odzyskaniu** na podstawie krajowych przepisów o podatku VAT;
- 8) koszty **zakupu używanych maszyn, urządzeń, wyposażenia**, w tym również ich instalacji, z wyłączeniem eksponatów w I.13.1 w ramach operacji dotyczących dziedzictwa kulturowego;
- 9) koszty **zakupu zwierząt, nasion i ich siewu oraz roślin jednorocznych** i ich sadzenia;
- 10) koszty **zakupu samochodów osobowych**;
- 11) koszty rozbudowy infrastruktury sieci 5G i sieci światłowodowej;
- 12) koszty inwestycji w nawodnienia w gospodarstwie rolnym oraz związane z tym koszty budowy ujęć wody;
- 13) koszty zakupu kotłów do spalania słomy;

Koszty niekwalifikowalne c.d.

- 14) koszty inwestycji **mających na celu dostosowanie do norm lub wymogów unijnych**, z wyjątkiem inwestycji wspieranych na zasadach określonych w art. 73 ust. 5 rozporządzenia 2021/2115;
- 15) koszty **sporządzenia wniosku** o przyznanie pomocy i wniosku o płatność;
- 16) wkłady niepieniężne polegające na **wniesieniu nieruchomości, urządzeń, materiałów (surowców), wartości niematerialnych i prawnych, ekspertyz lub nieodpłatnej pracy własnej, w tym wykonywanej przez wolontariuszy** na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub nieodpłatnej pracy społecznej członków stowarzyszenia wykonywanej na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach – ze składników majątku beneficjenta lub majątku innych podmiotów;
- 17) **koszty amortyzacji**, z wyłączeniem I.13.3.

Koszty niekwalifikowalne c.d.

2. Podatek **VAT może być kwalifikowalny** w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 lit. b, **gdy brak jest prawnej możliwości odzyskania podatku VAT** zgodnie z przepisami prawa krajowego. Oznacza to, iż zapłacony podatek VAT może być uznany za koszt kwalifikowalny wyłącznie wówczas, gdy beneficjentowi zgodnie z obowiązującym prawodawstwem krajowym nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub do ubiegania się o zwrot podatku VAT. Posiadanie wyżej wymienionego prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na niepodjęcie przez podmiot czynności zmierzających do realizacji tego prawa.
3. Sprawdzenie statusu podatnika VAT powinno być przeprowadzone podczas weryfikacji wniosku o płatność w oparciu o udostępnioną przez Ministerstwo Finansów bazę podatników VAT. Obowiązek dostarczenia interpretacji indywidualnej dotyczy tylko podmiotów, które będą występować w ww. bazie, a do kosztów kwalifikowalnych operacji włączyły podatek VAT. Ww. interpretacja wiąże się z uzyskaniem informacji, czy podmiot ma możliwość odliczenia podatku VAT w związku z działalnością, na którą otrzyma wsparcie.

Koszty niekwalifikowalne c.d.

4. W zakresie interwencji **w sektorze owoców i warzyw** oraz **w sektorze pszczelarskim**, dla których koszty niekwalifikowalne zostały określone zgodnie z załącznikiem II do rozporządzenia 2022/126, za niekwalifikowalne uznaje się:
 - 1) ogólne koszty produkcji, w szczególności koszty grzybni (nawet certyfikowanej), nasion i roślin innych niż wieloletnie; środki ochrony roślin (w tym integrowane środki ochrony); nawozy i inne środki; koszty gromadzenia lub transportu (wewnętrznego lub zewnętrznego); koszty przechowywania; koszty pakowania (w tym wykorzystanie opakowań i gospodarowanie nimi), nawet w ramach nowych procesów, koszty operacyjne (zwłaszcza energia elektryczna, paliwo i konserwacja);
 - 2) zwrot pożyczek zaciągniętych w ramach interwencji;
 - 3) zakup gruntów niezabudowanych, których cena przekracza 10% wszystkich kwalifikujących się wydatków związanych z danym działaniem;
 - 4) inwestycje w środki transportu, które mają być wykorzystywane przez beneficjenta w sektorze pszczelarskim lub przez organizację producentów do wprowadzania do obrotu lub dystrybucji;
 - 5) koszty operacyjne dzierżawionych dóbr;

Koszty niekwalifikowalne c.d.

- 6) wydatki związane z umowami leasingu (podatki, odsetki, koszty ubezpieczenia itd.) oraz koszty operacyjne;
- 7) umowy na podwykonawstwo lub outsourcing związane z działaniami lub wydatkami wymienionymi jako niekwalifikujące się;
- 8) wszelkie krajowe lub regionalne podatki lub opłaty fiskalne;
- 9) odsetki od należnych zobowiązań, z wyjątkiem przypadków, w których wkład wnoszony jest w postaci innej niż bezzwrotna pomoc bezpośrednia;
- 10) inwestycje w udziały lub kapitał w spółkach, jeżeli dana inwestycja stanowi inwestycję finansową;
- 11) koszty ponoszone przez podmioty inne niż beneficjent, organizacja producentów lub jej członkowie, zrzeszenia organizacji producentów lub ich członkowie będący producentami lub jednostka zależna lub podmiot wchodzący w skład łańcucha jednostek zależnych w rozumieniu art. 31 ust. 7 rozporządzenia 2022/126, lub – z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez państwo członkowskie – przez spółdzielnię będącą członkiem

Koszty niekwalifikowalne c.d.

- 12) interwencje, które nie mają miejsca w gospodarstwach lub obiektach organizacji producentów, zrzeszenia organizacji producentów lub ich członków będących producentami ani też w obiektach jednostek zależnych lub podmiotu wchodzącego w skład łańcucha jednostek zależnych w rozumieniu art. 31 ust. 7 rozporządzenia 2022/126 lub – z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez państwo członkowskie – spółdzielni będącej członkiem organizacji producentów;
- 13) interwencje zlecane na zewnątrz lub realizowane przez beneficjenta, organizację producentów poza Unią, z wyjątkiem interwencji promocyjnych, komunikacyjnych i marketingowych, o których mowa w art. 47 ust. 1 lit. F rozporządzenia 2021/2115.

Racjonalność

1. Pomoc przyznaje się na **operację uzasadnioną pod względem racjonalności jej kosztów** kwalifikowalnych/inwestycji zaplanowanych do zrealizowania. Operacja musi być **możliwa do wykonania, uzasadniona** oraz **dostosowana z punktu widzenia celu, zakresu i zakładanych jej rezultatów**. Ocenę racjonalności należy przeprowadzić adekwatnie do rodzaju/specyfiki interwencji, a jej zakres powinien obejmować wszystkie bądź wybrane z poniższych aspektów:
 - 1) **uzasadnienie ekonomiczne kosztów/inwestycji**, czyli ocenę, w jaki sposób zakres rzeczowy wskazany we wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność przyczyni się do osiągnięcia celu operacji lub wzrostu efektywności ekonomicznej przedsiębiorstwa/gospodarstwa rolnego wnioskodawcy (wzrost przychodów, usprawnienie procesów produkcji, ograniczenie kosztów);
 - 2) **racjonalność technologiczną** – sprawdzenie, czy wspierane inwestycje w szczególności:
 - a) nie mają charakteru inwestycji odtworzeniowej,
 - b) są uzasadnione ze względu na komplementarność technologiczną,
 - c) są uzasadnione ze względu na profil produkcji,
 - d) są uzasadnione ze względu na skalę produkcji, wykazują możliwość zbytu produkcji w przypadku wzrostu mocy produkcyjnych;

Racjonalność c.d.

- 3) **racjonalność kosztową** – sprawdzenie czy planowane koszty/szacunkowe koszty planowanych inwestycji objęte zakresem rzeczowym operacji są rynkowe lub czy zostały oszacowane na podstawie cen rynkowych.
2. Ocena racjonalności przeprowadzana jest na etapie oceny merytorycznej wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność w zależności od interwencji, a także każdorazowo w przypadku zmian mających wpływ na zakres rzeczowo-finansowy operacji.
3. Weryfikacja **racjonalności kosztów**/inwestycji jest dokonywana poprzez porównanie cen zawartych we wniosku o przyznanie pomocy, wniosku o zmianę umowy o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność z cenami określonymi m.in.:
 - 1) w stosowanych **powszechnie aktualnych publikacjach** w przedmiotowym zakresie;
 - 2) w aktualnych **cennikach branżowych, katalogach**;
 - 3) w cennikach, **ofercie zamieszczonych na stronie internetowej** potencjalnego wykonawcy;
 - 4) w drodze **telefonicznego rozpoznania ceny** kosztu zadania u producentów urządzeń/wykonawców danego typu zadań;

Racjonalność c.d.

- 5) w innych wnioskach o przyznanie pomocy lub wnioskach o płatność złożonych w podobnym czasie i o porównywalnym zakresie rzeczowym.
4. W przypadku gdy inwestycja jest **unikatowa lub skomplikowana** czy też jej ocena jest utrudniona ze względu na **wysokie zawansowanie technologiczne** przedmiotu operacji lub specyfikę operacji, dokonuje się oceny w **ramach eksperckiej oceny racjonalności** kosztów, tj. grupy ekspertów z różnych branż (np. budowlanej, dotyczącej zakupu wyposażenia, sprzętu rolniczego), w składzie umożliwiającym ocenę wniosków o przyznanie pomocy lub wniosków o płatność.

WYTYCZNE SZCZEGÓŁOWE W ZAKRESIE PRYZYNAWANIA
I WYPŁATY POMOCY FINANSOWEJ W RAMACH PLANU
STRATEGICZNEGO DLA WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ
NA LATA 2023–2027 DLA INTERWENCJI I.13.1
LEADER/ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ
SPOŁECZNOŚĆ (RLKS) – KOMPONENT WDRAŻANIE LSR

Od dnia 29 MARCA 2024 r.

Informacje ogólne (wybrane zagadnienia)

ARiMR, SW - podmioty właściwe w sprawie o przyznanie pomocy

LGD - podmiot właściwy do publikacji ogłoszeń o naborach wniosków, opracowania regulaminu naboru wniosków oraz wyboru operacji

Cel Wytycznych:

- 1) opracowanie treści ogłoszenia o naborze WOPP oraz regulaminu naboru;
- 2) opracowanie procedur wyboru operacji, określenie kryteriów wyboru operacji oraz ustalenie minimalnej lub maksymalnej kwoty pomocy;
- 3) przygotowanie do realizacji zadań związanych z przyznawaniem, wypłatą i zwrotem pomocy.

Rodzaje operacji objęte pomocą:

- 1) operacje własne LGD oraz operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD, w tym operacje realizowane w partnerstwie i operacje w ramach projektów partnerskich;
- 2) projekty grantowe.

Zakresy wsparcia:

- 1) **rozwój przedsiębiorczości**, poprzez: **start DG**, rozwój DG;
- 2) rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych poprzez: start GA, start ZE, start GO, rozwój GA, rozwój ZE, rozwój GO;
- 3) rozwój współpracy poprzez: start KŁŻ, rozwój KŁŻ;
- 4) poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności;
- 5) przygotowanie koncepcji SV;
- 6) poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej;
- 7) kształtowanie świadomości obywatelskiej;
- 8) włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji;
- 9) ochrona dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego polskiej wsi;
- 10) przygotowanie projektów partnerskich

Przyznawanie pomocy:

1. **W jednym naborze** wniosków dany **wnioskodawca może złożyć tylko jeden WoPP**, za wyjątkiem naboru wniosków na projekty grantowe (LGD).
2. Nabory wniosków będą ogłaszane odrębnie dla poszczególnych zakresów wsparcia, odrębnie dla każdego przedsięwzięcia (potrzeba weryfikacji LSR).
3. Ocena WOPP na projekty grantowe jest przeprowadzana według podstawowej kolejności określonej w wytycznych podstawowych R.VII.4. 1. ust. 5, przy czym nie stosuje się w jej ramach kryteriów wyboru oraz nie wstrzymuje się oceny WOPP do dnia zakończenia naboru, natomiast w przypadkach pozostałych ocena WOPP jest przeprowadzana według kolejności określonej w R.VII.4. 1. ust.9 wytycznych podstawowych.

Forma i maksymalna wysokość pomocy:

Forma pomocy:

- 1) **płatność ryczałtowa** – w zakresach: **start DG**, GA, ZE, GO, KŁŻ oraz przygotowanie projektów partnerskich (*ustalana jest na podstawie projektu budżetu operacji*).
- 2) kosztów jednostkowych – w zakresie przygotowania koncepcji SV;
- 3) zwrotu części kosztów kwalifikowalnych – w pozostałych zakresach.

Maksymalna wysokość pomocy:

nie wyższa niż kwota max określona przez LGD w regulaminie naboru i nie wyższa niż:

- 1) 50 tys. zł – w zakresie przygotowanie projektów partnerskich krajowych;
- 2) **150 tys. zł** – w zakresach: **start DG**, start GA, start ZE, start GO oraz w zakresie przygotowanie projektów partnerskich międzynarodowych;
- 3) 350 tys. zł – w zakresie start KŁŻ;
- 4) 500 tys. zł – w pozostałych przypadkach.

Wysokość pomocy:

Minimalna wysokość pomocy:

nie niższa niż określona przez LGD w regulaminie naboru i nie niższa niż:

- 1) 20 tys. zł – w zakresie przygotowanie koncepcji SV oraz w zakresie przygotowanie projektów partnerskich;
- 2) **50 tys. zł – w pozostałych przypadkach.**

Wysokość pomocy w przypadku projektu grantowego:

- 1) w przypadku przygotowania koncepcji SV - wielokrotność kosztu jednostkowego przygotowania jednej koncepcji SV równego 4 tys. zł,;
- 2) w przypadku projektów grantowych - z kalkulacji kosztów zadań objętych projektem grantowym, których wykonanie LGD planuje powierzyć grantobiorcom wyłonionym w konkursie na wybór grantobiorców.

Maksymalny poziom dofinansowania:

Max poziom dofinansowania musi być określony przez LGD w regulaminie naboru i nie może przekroczyć poziomu:

- 1) **do 65% kosztów kwalifikowalnych** – w przypadku operacji obejmujących inwestycje produkcyjne innych niż realizowane w zakresach: **start GA**, ZE, GO oraz rozwój GA, ZE, GO;
- 2) do 75% kosztów kwalifikowalnych – w przypadku operacji realizowanych przez JSFP, z czego pomoc finansowana z EFRROW wynosi maksymalnie 55% kosztów kwalifikowalnych, a pozostałe 20% kosztów kwalifikowalnych ze środków budżetu państwa;
- 3) do 85% kosztów kwalifikowalnych – w zakresach: start GA, ZE, GO oraz rozwój GA, ZE, GO, oraz rozwój KŁŻ, w przypadku operacji polegających na rozszerzeniu kręgu odbiorców poprzez szerszą promocję produktów wytwarzanych przez członków tego KŁŻ;
- 4) do 100% kosztów kwalifikowalnych – w przypadku operacji:
 - a) nieinwestycyjnych: realizowanych przez beneficjentów innych niż JSFP oraz innych niż operacje w zakresie rozwój KŁŻ polegających na rozszerzeniu kręgu odbiorców poprzez szerszą promocję produktów wytwarzanych przez członków tego KŁŻ,
 - b) obejmujących inwestycje nieprodukcyjne, realizowane przez beneficjentów innych niż JSFP.

Limity:

1. Suma pomocy **dla jednego beneficjenta** oraz wypłaconych mu grantów nie może przekroczyć **500 tys. zł w okresie realizacji PS WPR**. Limitu **nie stosuje się do JSFP** i LGD.
2. Suma pomocy na operacje realizowane przez JSFP, inne niż operacje realizujące koncepcje SV, nie może przekroczyć 40% środków LSR w ramach:
 - 1) PS WPR w przypadku LSR współfinansowanej jedynie w ramach PS WPR;
 - 2) wszystkich programów realizujących RLKS w przypadku LSR wielofunduszowej.
3. Suma pomocy na operacje własne LGD nie może przekroczyć 20% środków komponentu Wdrażanie LSR w ramach PS WPR.
4. Suma pomocy na przygotowanie projektów partnerskich nie może przekroczyć 1% środków komponentu Wdrażanie LSR w ramach PS WPR

Warunki podmiotowe:

Pomoc przyznaje się, jeżeli wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP:

- 1) **posiada miejsce zamieszkania na obszarze wiejskim objętym LSR** lub miejsce wykonywania działalności gospodarczej oznaczone adresem wpisanym do CEIDG na obszarze wiejskim objętym LSR lub miejsce wykonywania działalności w ramach pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych na obszarze wiejskim objętym LSR – w przypadku wnioskodawcy będącego osobą fizyczną;
- 2) posiada siedzibę lub oddział, które znajdują się na obszarze wiejskim objętym LSR – w przypadku wnioskodawcy będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną.

Ww. warunku nie stosuje się do:

- 1) LGD
- 2) gminy, której obszar jest obszarem wiejskim objętym LSR;
- 3) powiatu, jeżeli przynajmniej jedna z gmin której obszar jest obszarem wiejskim objętym LSR objęta jest obszarem tego powiatu;
- 4) gminnych lub powiatowych jednostek organizacyjnych.

Warunki przedmiotowe we wszystkich zakresach pomocy (1):

Pomoc przyznaje się na operację:

- 1) jeżeli **LSR przewiduje udzielenie pomocy na operację w tym zakresie** lub na dany szczególny rodzaj operacji;
- 2) która **została wybrana do finansowania ze środków danej LSR**, a tym samym uzyskała **pozytywny wynik wyboru operacji** (warunek ten nie ma zastosowania do przyznawania pomocy na projekt grantowy);
- 3) której realizacja nastąpi w:
 - a) **jednym etapie** (w zakresach: **start DG**, GA, ZE, GO, KŁŻ, przygotowanie koncepcji SV albo przygotowanie projektów partnerskich) oraz w przypadku projektu grantowego,
 - b) maksymalnie 2 etapach w pozostałych przypadkach,
 - c) **terminie do 2 lat od dnia zawarcia umowy** o przyznaniu pomocy, lecz nie później niż do dnia:
 - 31.12.2026 w zakresach przygotowanie: projektu partnerskiego oraz koncepcji SV,
 - **30.06.2029 w pozostałych przypadkach.**

Warunki przedmiotowe we wszystkich zakresach pomocy (2):

W przypadku, gdy **operacja jest inwestycją trwale związaną z nieruchomością**, pomoc przyznaje się, jeżeli jest realizowana:

- 1) **na obszarze objętym LSR;**
- 2) **na nieruchomości będącej własnością wnioskodawcy** lub do której **wnioskodawca posiada tytuł prawny do dysponowania na cele określone we wniosku** o przyznanie pomocy przez okres ubiegania się o przyznanie pomocy na operację, okres realizacji operacji oraz okres związania celem.

W przypadku operacji, która obejmuje **koszty zakupu i instalacji odnawialnych źródeł energii**, pomoc przyznaje się, jeżeli **suma planowanych do poniesienia kosztów dotyczących odnawialnych źródeł energii nie przekracza połowy** wszystkich kosztów kwalifikowalnych.

Pomocy nie przyznaje się na operacje obejmujące budowę lub modernizację dróg w rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, targowisk, sieci wodno-kanalizacyjnych, przydomowych oczyszczalni ścieków, oraz operacje dotyczące świadczenia usług rolniczych.

Kryteria wyboru operacji oraz zasady ich określania (wybrane zagadnienia):

LGD określa kryteria wyboru operacji, które mogą mieć charakter:

- 1) dostępowy, których spełnienie warunkuje udzielenie wsparcia;
- 2) rankingujący, których zastosowanie pozwala ustalić kolejność przysługiwania pomocy.

LGD może określić minimum punktowe dla danych kryteriów wyboru operacji.

Dodatkowe zobowiązania w okresie związania celem (wybrane zagadnienia)

Dodatkowe zobowiązania w okresie związania celem:

- 1) **utrzymania zrealizowanej inwestycji co najmniej** w okresie 5 lat od dnia wypłaty pomocy, za wyjątkiem beneficjenta:
 - a) będącego mikroprzedsiębiorstwem albo małym przedsiębiorstwem; który zobowiązuje się do utrzymania zrealizowanej inwestycji co najmniej w okresie 3 lat od dnia wypłaty pomocy,
 - b) w zakresie **start DG**, który zobowiązuje się do utrzymania zrealizowanej inwestycji co najmniej **w okresie 2 lat od dnia wypłaty pomocy**;
- 2) **prowadzenia działalności, na którą została przyznana pomoc** w okresie 5 lat od dnia wypłaty pomocy, za wyjątkiem beneficjenta:
 - a) będącego mikroprzedsiębiorstwem albo małym przedsiębiorstwem, który zobowiązuje się do prowadzenia działalności, na którą została przyznana pomoc w okresie 3 lat od dnia wypłaty pomocy,
 - b) w zakresie **start DG**, który zobowiązuje do prowadzenia działalności, na którą została przyznana pomoc **w okresie 2 lat od dnia wypłaty pomocy**.

Dodatkowe zobowiązania w okresie związania celem c.d.

Dodatkowe zobowiązania w okresie związania celem:

- **Do okresu prowadzenia działalności**, na którą została przyznana pomoc, **nie wlicza się okresów jej zawieszenia**.

- **O zawieszeniu** prowadzonej działalności **beneficjent informuje SW**.

- **SW uzgadnia zmiany** w taki sposób, by realizacja zobowiązania na którą została przyznana pomoc, nastąpiła nie później niż do dnia upływu:

- 1) **3 lat od dnia od dnia wypłaty pomocy** w przypadku zakresu **start DG**,

- 2) 5 lat w pozostałych przypadkach.

- **W przypadku** gdy pomoc przyznaje się w zakresie **start DG** albo rozwój DG, beneficjent zobowiązuje się do **osiągnięcia co najmniej 30% docelowego** zakładanego w biznesplanie **ilościowego lub wartościowego poziomu sprzedaży** produktów lub usług do dnia, w którym upłynie **pełny rok obrachunkowy od dnia wypłaty pomocy**.

Do ww. terminów **nie wlicza się okresów zawieszenia** prowadzonej działalności.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU na lata 2023-2027

Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica”

(LSR 2023-2027)

Lokalna Strategia Rozwoju (LSR) 2023-2027

Cel I. Podnoszenie jakości i optymalnej dostępności usług publicznych oraz infrastruktury z wykorzystaniem posiadanych zasobów przestrzennych i infrastrukturalnych
#infrastruktura i usługi publiczne

Cel II. Wsparcie zrównoważonego rozwoju społecznego i środowiskowego w oparciu o lokalną społeczność i posiadane zasoby, w tym przyrodniczo-kulturowe i środowiskowe
#rozwój społeczny i środowiskowy

Cel III. Wzmocnienie wzrostu gospodarczego oraz pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości i działalności pozarolniczej w oparciu o posiadany potencjał
#przedsiębiorczość

Cel III. Wzmocnienie wzrostu gospodarczego oraz pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości i działalności pozarolniczej w oparciu o posiadany potencjał

Na co możesz uzyskać wsparcie?		Kto może ubiegać się o pomoc?	Kwota pomocy	Poziom dofinansowania	Wskaźniki	
					nazwa	wartość
P.3.1.1	Wspieranie innowacyjnej, społecznie odpowiedzialnej i stabilnej przedsiębiorczości, poprzez podejmowanie usługowej pozarolniczej działalności gospodarczej #Otwarcie działalności gospodarczej	mieszkańcy LGD)	50 000 – 150 000 zł budżet 510 000,00 EUR konkurs	65%	przedsiębiorcy, mieszkańcy LGD, grupy w niekorzystnej sytuacji,	17
P.3.1.2	Wspieranie innowacyjnej, społecznie odpowiedzialnej i stabilnej przedsiębiorczości, poprzez rozwijanie usługowej pozarolniczej działalności gospodarczej #Rozwój działalności gospodarczej	przedsiębiorcy	50 000 – 350 000 zł budżet 510 000,00 EUR Konkurs	65%	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	5
P.3.1.3	Rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych, w tym: zagród edukacyjnych, gospodarstw agroturystycznych i gospodarstw opiekuńczych #Zagroda edukacyjna #Gospodarstwo agroturystyczne #Gospodarstwo opiekuńcze	rolnicy, mieszkańcy LGD, grupy w niekorzystnej sytuacji, wykluczeni i w ubóstwie, seniorzy i ludzie młodzi	50 000 – 150 000 zł budżet 140 000,00 EUR konkurs	85%	Liczba operacji polegających na powstaniu nowych lub rozwijaniu istniejących pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych	4

Cel III. c.d.

Na co możesz uzyskać wsparcie?		Kto może ubiegać się o pomoc?	Kwota pomocy	Poziom dofinansowania	Wskaźniki	
					nazwa	wartość
P.3.1.4	Wsparcie rozwoju gospodarczych projektów partnerskich i operacji w partnerstwie #Operacja w partnerstwie #Projekty partnerskie	przedsiębiorcy, mieszkańcy LGD, grupy w niekorzystnej sytuacji,	50 000 zł do wysokości budżetu budżet 25 000,00 EUR konkurs	65%	Liczba inicjatyw w zakresie rozwoju gospodarczych projektów partnerskich lub operacji w partnerstwie	1
P.3.2.1	Wsparcie komercyjnych usług niezbędnych do rozwoju obszarów wiejskich #Rozwój działalności gospodarczej	przedsiębiorcy, mieszkańcy LGD, grupy w niekorzystnej sytuacji,	50 000 do wysokości budżetu budżet 140 000,00 EUR konkurs	65%	Liczba inicjatyw w zakresie usług niezbędnych do rozwoju obszarów wiejskich	4

HARMONOGRAM NABORÓW WNIOSKÓW (budżet w EUR)

	2024	2025	2026	2027	2028	
Infrastruktura publiczna		525 000,00			15 000,00	Integracja społeczna/ kompetencja i aktywność
Podejmowanie działalności gospodarczej		290 000,00	220 000,00		15 000,00	Integracja społeczna/ aktywizacja seniorów/ aktywizacja młodzieży
Rozwój działalności gospodarczej		510 000,00			15 000,00	Kompetencje społeczne
Zagroda edukacyjna/ gospodarstwo agroturystyczne/ gospodarstwo opiekuńcze		140 000,00			15 000,00	Kompetencje społeczne
Operacje w partnerstwie/ projekty partnerskie/ operacje gospodarcze		25 000,00			15 000,00	Operacje w partnerstwie/ projekty partnerskie/ operacje społeczne
Rozwój działalności gospodarczej/ usługi podstawowe		140 000,00			15 000,00	Świadomość obywatelska/ zrównoważone rolnictwo OPERACJA WŁASNA
Smart Villages GRANT		5 000,00			45 000,00	Świadomość obywatelska/ dziedzictwo kulturowe/ dziedzictwo przyrodnicze/ innowacyjność OPERACJA WŁASNA
Wyrównanie szans w dostępie do usług, w tym zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych		225 000,00			50 000,00	Operacje w partnerstwie/ projekty partnerskie/ operacje gospodarcze
Edukacja dzieci i młodzieży GRANT		150 764,00	150 764,00			
Doskonalenie zawodowe GRANT		150 764,00	150 764,00			
Integracja społeczna GRANT		181 015,00	181 015,00			

Kryteria wyboru operacji (P.3.1.1):

Nazwa kryterium	Opis	Liczba punktów
Kwalifikacje i zasoby wnioskodawcy	Preferuje wnioskodawców posiadających: - kwalifikacje: wykształcenie (poziom wykształcenia, nazwa uczelni, kierunek, zdobyty tytuł itp.), odbyte kursy i szkolenia (ukończone kursy i szkolenia mogące mieć wpływ na planowane przedsięwzięcie, o tematyce ekonomicznej, marketingowej itp. jak i związane z branżą, w której prowadzona będzie działalność) lub doświadczenie zawodowe i inne posiadane umiejętności mające znaczenie w stosunku do planowanej operacji, i/lub - zasoby, które będą wykorzystane do prowadzonej działalności gospodarczej (której dotyczy operacja) tj. majątek (np. grunty, budynki i budowle, maszyny i urządzenia, środki transportu, wartości niematerialne i prawne).	- brak posiadanych zasobów i kwalifikacji – 0 pkt - posiadanie zasobów, które będą wykorzystane do prowadzonej działalności gosp. (której dotyczy operacja) – 1 pkt - posiadanie wykształcenia lub kursów, szkoleń lub doświadczenia zawodowego – 1 pkt

Kryteria wyboru operacji (P.3.1.1) c.d.:

Innowacyjność projektu	Preferuje wprowadzenie na rynek (obszar LGD) nowego lub udoskonalonego produktu, usługi lub procesu organizacji lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych.	Stopień innowacyjności: - <u>kreatywny</u> – powstający w wyniku autorskiego pomysłu, dotyczący nowych produktów, usług, procesów lub organizacji – 10 pkt - <u>imitujący</u> – wzorowany na wcześniej powstałych produktach, usługach, procesach lub organizacji. Dotyczący nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych – 5 pkt - <u>pozorny</u> – w rzeczywistości nie innowacyjny w skali LSR. Są to jedynie drobne zmiany oferujące rzekome nowości – 2 pkt - <u>projekt nie zawierający</u> elementów innowacyjnych – 0 pkt
Branże kluczowe: turystyka, przetwórstwo rolno-spożywcze, sport i rekreacja, kultura	Preferuje operacje związane z rozwojem branż kluczowych, które spełniają łącznie następujące przesłanki: - operacja przewiduje, co najmniej 50% planowanych wydatków w ramach operacji które mają być związane z branżą kluczową, - PKD firmy związane jest z branżą kluczową, - operacja przewiduje przychody co najmniej 50% ze sprzedaży towarów lub usług związanych z branżą kluczową.	- operacja nie związana z branżą kluczową – 0 pkt - operacja związana z branżą kluczową – 4 pkt

Kryteria wyboru operacji (P.3.1.1) c.d.:

Miejsce realizacji projektu	Preferuje projekty zależnie od liczby mieszkańców danej miejscowości na zasadzie im mniejsza miejscowość, tym więcej punktów.	- miejscowość powyżej 5000 mieszkańców – 0 pkt - miejscowość od 3001 do 5000 mieszkańców – 2 pkt - miejscowość do 3000 mieszkańców – 3 pkt
Projekt skierowany do osób w niekorzystnej sytuacji	Preferowane projekty skierowane do osób w niekorzystnej sytuacji. Zgodnie z LSR wskazuje się siedem takich grup: -osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunowie, -osoby poszukujące zatrudnienia, -kobiety, -migranci, -osoby wykluczone społecznie i w ubóstwie, -seniorzy (pow. 60 lat), -ludzie młodzi (do 25 lat).	- projekt skierowany do osób w niekorzystnej sytuacji – 5 pkt - projekt nie jest skierowany do osób w niekorzystnej sytuacji – 0 pkt

Kryteria wyboru operacji (P.3.1.1) c.d.:

Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w wyniku realizacji projektu w sektorze usług	Preferuje operacje w zależności od liczby nowo utworzonych miejsc pracy w sektorze związanym z usługami na obszarze działania LGD.	- brak miejsca pracy utworzonego w wyniku realizacji projektu – 0 pkt - jedno miejsce pracy utworzone w wyniku realizacji projektu – 3 pkt - więcej niż jedno miejsce pracy utworzone w wyniku realizacji projektu – 6 pkt
Promocja obszaru LGD	Preferuje operacje, które promują obszar działania LGD z użyciem logo LGD „Brynica to nie granica”. Wnioskodawca szczegółowo opisał we wniosku sposób promocji.	- brak promocji – 0 pkt - operacja/projekt zawiera promocję z wykorzystaniem logo LGD „Brynica to nie granica” – 2 pkt.
Konsultacja wniosku o dofinansowanie operacji z Biurem LGD	Preferuje operacje, których kompletne wnioski o dofinansowanie wraz z niezbędnymi załącznikami wskazanymi we wniosku oraz w regulaminie naboru, zostały osobiście skonsultowane przez wnioskodawcę lub jego przedstawiciela w biurze LGD z uprawnionym pracownikiem LGD, na minimum 5 dni roboczych przed końcem trwania naboru, w którym złożono wniosek.	- wniosek złożono bez konsultacji w biurze LGD – 0 pkt - wniosek został skonsultowany w biurze LGD przed jego złożeniem – 2 pkt
Maksymalna liczba punktów	34pkt	

Kryteria wyboru operacji (P.3.1.1) c.d.:

Warunkiem wyboru operacji jest – poza spełnieniem pozostałych warunków wynikających z Regulaminu – uzyskanie w sumie minimum 25% maksymalnej liczby punktów do uzyskania, co stanowi **8,5pkt.**

Kryteria rozstrzygające,

których zastosowanie pozwala ustalić kolejność Wnioskodawców na liście operacji wybranych w przypadku uzyskania jednakowej liczby punktów przez dwie lub więcej operacji.

W przypadku operacji, które uzyskają **identyczną liczbę punktów** z oceny zgodności operacji z kryteriami wyboru wyższe miejsce na liście zajmuje operacja, która otrzymała większą liczbę punktów za kryterium:

Kwalifikacje i zasoby wnioskodawcy

jeżeli kryteria, **rozpatrywane w kolejności wymienionej powyżej, nie wpłyną na uszeregowanie operacji**, o kolejności przysługiwania pomocy **decyduje wcześniejsza data i godzina złożenia wniosku.**

Ogłoszenie o naborze nr 2/2025
z dnia 14.08.2025 r.
nr ogłoszenia w systemie PUE ARiMR: 515404

Zakres: rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne (*skrót start DG*) w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent wdrażanie LSR

Podmiot właściwy w sprawie wyboru i oceny operacji:

Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica”,
ul. Centralna 5, Pyrzowice, 42-625 Ożarowice

Podmiot właściwy w sprawie o przyznanie oraz wypłatę pomocy:

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego,
Departament Terenów Wiejskich, ul. Ligonía 46, 40-037 Katowice

Ogłoszenie o naborze nr 2/2025
z dnia 14.08.2025 r.
nr ogłoszenia w systemie PUE ARiMR: 515404

Przedsięwzięcie: P.3.1.1. Wspieranie innowacyjnej, społecznie odpowiedzialnej i stabilnej przedsiębiorczości, poprzez podejmowanie usługowej pozarolniczej działalności gospodarczej.

Cel C.3 Wzmocnienie wzrostu gospodarczego oraz pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości i działalności pozarolniczej w oparciu o posiadany potencjał.

wskaźnika rezultatu: R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR

Wskaźnik produktu: Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa – planowana wartość do osiągnięcia: 10.

Ogłoszenie o naborze nr 2/2025
z dnia **14.08.2025** r.
nr ogłoszenia w systemie PUE ARiMR: **515404**

Termin, składania wniosków o przyznanie pomocy:
od dnia 28 sierpnia 2025 r. godz. 00.00
do dnia 25 września 2025 r. godz. 23.59.

Miejsce oraz forma składania wniosków o przyznanie pomocy:
Złożenie lub **wycofanie** wniosku o przyznanie pomocy odbywa się za
pomocą **Platformy Usług Elektronicznych (PUE)**, prowadzonej przez
Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Limit środków wynosi: 290 000,00 €.

Ogłoszenie o naborze nr 2/2025
z dnia 14.08.2025 r.
nr ogłoszenia w systemie PUE ARiMR: 515404

REGULAMIN NABORU WNIOSKÓW O PRYZNANIE POMOCY

Załączniki do Regulaminu:

1. Instrukcja logowania do Platformy Usług Elektronicznych;
2. Wykaz załączników do wniosku o przyznanie pomocy;
3. instrukcja wypełniania wniosku o przyznanie pomocy w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 dla interwencji i.13.1 leader/rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS) – komponent wdrażanie LSR;
4. pomocniczy załącznik do instrukcji do WoPP;
5. załącznik nr 1 do WOPP - oświadczenie właściciela(i) lub współwłaściciela(i) lub posiadacza (-y) lub współposiadacza (-y) nieruchomości, że wyraża(ją) on(i) zgodę na realizację operacji, jeżeli operacja jest realizowana na terenie nieruchomości będącej w posiadaniu zależnym lub będącej przedmiotem współwłasności;
6. załącznik nr 2 do WOPP - oświadczenie o kwalifikowalności VAT;
7. załącznik nr 3 do WOPP - szczegółowy opis zadań wymienionych w zestawieniu rzeczowo-finansowym;

Ogłoszenie o naborze nr 2/2025
z dnia 14.08.2025 r.
nr ogłoszenia w systemie PUE ARiMR: 515404

Załączniki do Regulaminu c.d.:

8. załącznik nr 5 do WOPP - Oświadczenie małżonka Wnioskodawcy o wyrażeniu zgody na zawarcie umowy o przyznaniu pomocy
9. załącznik nr 6 do WOPP - Oświadczenie o niepozostawaniu w związku małżeńskim / o ustanowionej małżeńskiej rozdzielności majątkowej
10. formularz UoPP.
11. załącznik nr 1 do UoPP „Zestawienie rzeczowo-finansowe operacji”;
12. załącznik nr 2 do UoPP „Informacja o przetwarzaniu danych osobowych”;
13. załącznik nr 3 do UoPP „Wykaz działek ewidencyjnych, na których realizowana będzie operacja trwale związana z nieruchomością”;
14. Instrukcja obsługi zawierania umowy za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych ARiMR w zakresie PS WPR 2023-202;

Ogłoszenie o naborze nr 2/2025
z dnia dnia 14.08.2025 r.
nr ogłoszenia w systemie PUE ARiMR: 515404

Załączniki do Regulaminu c.d.:

15. informacja o przetwarzaniu danych osobowych przez Lokalną Grupę Działania;
16. Instrukcja powiadamiania sms;
17. Instrukcja ustanawiania Pełnomocników;
18. Instrukcja złożenia prośby o przywrócenie terminu za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych ARiMR w zakresie PS WPR 2023-2027.

Zasady promocji i oznakowania projektów